

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
เรื่อง

แผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเทียวอย่างมีความรับผิดชอบ
ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)

โดย
นางสาวมัญญา แก้วกับเพชร

นักศึกษาหลักสูตรนัทยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

บทคัดย่อ

รายงานส่วนบุคคลฉบับนี้เป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีวัตถุประสงค์ได้แก่ (1.) เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) (2.) เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) (3.) เพื่อนำเสนอให้หน่วยงานในสำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬานำไปใช้เป็นแนวทางตามบทบาทและภารกิจหน้าหน้าที่การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยการใช้ PESTEL analysis ในการประเมินสภาพแวดล้อม และ McKinsey 7's Framework ประเมินปัจจัยภายใน หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix โดยทำการศึกษาระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน 2566 เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการท่องเที่ยวของประเทศ และสถานะภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า การท่องเที่ยวของประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายจากภัยคุกคามภายนอก จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ และสังคมผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ในสังคมไทย ในขณะที่สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ก็ยังมีข้อจำกัดในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ เช่น การไม่สามารถร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ได้อย่างทั่วถึง การขาดความคล่องตัวในการรองรับการเปลี่ยนแปลงและการจัดทำแผนที่ไม่ชัดเจนของแนวทางการดำเนินงานและตัวชี้วัด อย่างไรก็ตาม สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬามีหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ มีภารกิจส่งเสริมการบูรณาการเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ดังนั้น จึงเสนอแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนไทยการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) สร้างระบบการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2) ยกย่องศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค และ (3) สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การศึกษานี้ มีข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ ดังนี้ (1) การสื่อสารและการใช้กลไกระดับนโยบายลงสู่ผู้ปฏิบัติเพื่อสร้างการบูรณาการเป็นระบบ (2) การพัฒนาองค์กรและบุคลากร รองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ตามขีดความสามารถที่เหมาะสม (3) การติดตามประเมินผล แผนงาน โครงการ (Measure) โดยการตั้งทีมติดตามประเมินผลที่ชัดเจน

คำนำ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีเป้าหมายในการให้ความสำคัญกับประเด็นการท่องเที่ยวการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งมีความท้าทายในการสื่อสารภาพเป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ ให้แก่หน่วยงานภาคีต่างๆ และความท้าทายในการบูรณาการความร่วมมือทั้งในระดับแผนงานและงบประมาณ ตลอดจนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ สถานการณ์ท่องเที่ยวในปัจจุบันเริ่มเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนประเทศไทยเพิ่มขึ้น ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2566 นักท่องเที่ยวต่างชาติสะสม จำนวน 6.21 ล้านคน และคาดว่าจะสิ้นสุดไตรมาส 1/2566 จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวสะสมที่ 6.49 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวจีนกว่า 5 แสนคน สูงสุดเป็นอันดับ 3 รองจากมาเลเซีย และรัสเซีย อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิดคลี่คลายลง หลายประเทศต่างดำเนินการเชิงรุกเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลก เพื่อดึงดูดเงินเข้าประเทศของตนเองหลังจากการหยุดชะงักทางเศรษฐกิจมาเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นคำกล่าวที่ว่า “สงครามในยุคหลังโควิด คือสงครามแย่งชิงนักท่องเที่ยว” ประเทศไทยจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและแผนรองรับที่จะทำให้การท่องเที่ยวไทยมีขีดความสามารถการแข่งขันในเวทีโลก เพื่อสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่พร้อมสำหรับอนาคตและคนรุ่นหลัง จึงควรเตรียมพร้อมในการประเมินสถานการณ์และการบริหารจัดการความเสี่ยงในมิติต่างๆ อย่างเข้าใจ เป็นระบบ และถูกต้อง

ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำรายงานการศึกษานี้ โดยใช้กระบวนการในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์ ได้แก่ PESTEL McKinsey 7's SWOT analysis และ TOWS Matrix ตลอดจนหลักวิชาการในการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) และ มาตรการหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS) เพื่อกำหนดประเด็นที่สำคัญต่อการพัฒนาและมาตรการที่ควรดำเนินการ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณศูนย์ยุทธศาสตร์ศึกษา สถาบันวิชาป้องกันประเทศ และคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้และโอกาสฝึกทักษะการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนไทยการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานเล่มนี้ จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานในสำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยนำไปใช้กำหนดบทบาทและโครงการสำคัญๆ ของแต่ละภาคส่วนตามความเหมาะสม เพื่อจะได้ปรับปรุงในมิติด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และพลิกโฉมเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้กับประเทศต่อไป

นางสาวมนัญญา แก้วกับเพชร
นักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 16

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
คำนำ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
บทที่ 1	บทนำ	
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3	ขอบเขตของการศึกษา.....	5
1.4	ระเบียบวิธีการศึกษา	5
1.5	ข้อจำกัดของการศึกษา	6
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2	การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์	7
2.1	สถานะแวดล้อมทั่วไป	7
2.2	สถานะแวดล้อมของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	19
2.3	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย.....	20
2.4	การประเมินสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	31
บทที่ 3	แผนขององค์กร	37
3.1	เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs)/วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าประสงค์).....	37
3.2	แนวทางในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์	38
3.3	มาตรการ/เครื่องมือ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANS) (แผนงาน/โครงการ/เครื่องมือ	42
บทที่ 4	ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์	48
	ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนและการนำแผนฯ ไปใช้.....	48
บรรณานุกรม.....	
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1	การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้วย PESTEL analysis.....	26
ตารางที่ 2.2	การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้วย McKinsey 7'5 Framework.....	29
ตารางที่ 2.3	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์.....	30
ตารางที่ 2.4	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายใน.....	31
ตารางที่ 2.5	ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	32
ตารางที่ 2.6	ค่าเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายใน.....	33
ตารางที่ 2.7	ค่าเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	33
ตารางที่ 2.8	สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายใน.....	34
ตารางที่ 2.9	สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายนอก.....	35
ตารางที่ 3.1	การวิเคราะห์ TOW Matrix.....	39
ตารางที่ 3.2	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1.....	40
ตารางที่ 3.3	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2.....	41
ตารางที่ 3.4	เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3.....	42
ตารางที่ 3.5	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	44
ตารางที่ 3.6	แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map).....	49
ตารางที่ 3.7	กรอบความเชื่อมโยงของแผน.....	50

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1	ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.....	17
แผนภาพที่ 2.2	โครงสร้างหน่วยงาน ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.....	20
แผนภาพที่ 2.3	ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.....	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกอันเป็นส่วนสำคัญของความตกลงระหว่างประเทศ "พลิกโฉมโลกของการพัฒนา 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน" ยิ่งได้รับการรับรองและได้รับคำมั่นจากประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติทั้งหมด 193 ประเทศ ที่จะร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่วงเวลา 15 ปี ระหว่างปี ค.ศ. 2016 ถึง ค.ศ. 2030 และเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกประเทศ ไม่เพียงแต่ประเทศกำลังพัฒนาเท่านั้น โดยแต่ละประเทศจะดำเนินการตามบริบทและศักยภาพตน ภายใต้ความร่วมมือและการสนับสนุนระหว่างประเทศพัฒนากับประเทศกำลังพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนาด้วยตนเองการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development เป็นฐานแนวคิดของเป้าหมาย SDGs นั้น ตั้งอยู่บน 3 แนวคิดหลัก ได้แก่ (1) Sustainable หมายถึง การพัฒนาที่รับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และต่อคนรุ่นหลัง คำนึงถึงและจัดการกับผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ (2) Inclusive หมายถึง การพัฒนาที่ครอบคลุมไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และ(3) Resilient หมายถึง การพัฒนาที่ทำให้ผู้คน ชุมชน และสังคม ตั้งรับปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดฝัน พร้อมทั้งฟื้นคืนสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิมได้เมื่อประสบปัญหาจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การพัฒนาที่ยั่งยืนจำเป็นต้องประกอบด้วย 3 ลักษณะข้างต้น เพื่อแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม อันเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเดิม เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำหลากหลายมิติ และเพื่อให้พร้อมรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติด้านอื่นๆ ที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และที่สำคัญคือต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและอยู่ภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชนสากล ดังนั้น เป้าหมายการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดไว้ว่าในการรับมือกับวิกฤตสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำหรือการช่วยให้ปัจเจกชน ชุมชนและสังคมมีความพร้อมตั้งรับปรับตัวได้นั้น จำเป็นต้องดำเนินการในประเด็นใดและใช้กลไกในรูปแบบต่างๆ โดยเป้าหมาย SDGs ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย และมีเป้าหมายย่อยทั้งสิ้น 169 เป้าหมายย่อย โดยทั้ง 17 เป้าหมายยังคง

สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มุ่งเน้นความสมดุลระหว่างมิติสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในเป้าหมาย SDGs สามารถจำแนกได้ 17 เป้าหมาย ออกเป็น 5 กลุ่ม (เรียกว่า 5Ps) ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมาย ด้านสังคม (People) กลุ่มเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) กลุ่มเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) กลุ่มเป้าหมายด้านสันติภาพ (Peace) และกลุ่มเป้าหมายด้านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Partnership)

ความสำคัญของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อประเทศไทย เป็นไปตามเป้าหมาย SDGs ที่มีความสำคัญกับทุกประเทศและทุกคนบนโลก เนื่องจากเป้าหมายทุกข้อมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม หากทุกประเทศดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อบรรลุเป้าหมาย SDGs ย่อมส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศนั้น เกิดความยั่งยืน ครอบคลุม และตั้งรับปรับตัวได้ อันหมายถึง การประกอบอาชีพและเศรษฐกิจโดยรวมดำเนินไปได้ด้วยดี ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผู้คนมีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับทุกเพศ ทุกวัย ทุกความเชื่อ ทุกเชื้อชาติ ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน คนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีฐานะยากจนและเปราะบางได้รับการคุ้มครองจากเหตุการณ์ไม่คาดคิดทางสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมไม่มีใครต้องประสบเหตุ อุทกภัย หรือต้องอพยพหนีภัยมาจากระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs จึงมีความสำคัญต่อทุกๆ คน บนโลกใบนี้ เป้าหมาย SDGs สำคัญต่อหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย เนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถูกผนวกไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 รวมถึงแผนและนโยบายทุกระดับ ตั้งแต่แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 และแผนระดับที่ 2 ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนความมั่นคงแห่งชาติอีกทั้งแผนระดับที่ 3 คือ แผนปฏิบัติราชการ และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้น การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมาย SDGs จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคทั่วโลกโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ เริ่มมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว และความเป็นธรรมในสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว โดยมีหน่วยงานกำกับ เช่น คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) ได้มีการกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนต้องจัดทำแบบ 56-1 หรือ One Report อันเป็นรายงานประจำปีที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักลงทุนทั่วโลกยังให้ความสนใจกับการลงทุนในบริษัทที่มีความยั่งยืนมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากบริษัทที่มีความยั่งยืนสูงย่อมมีความเสี่ยงต่ำในการถูกฟ้องร้องและมีความ

แข็งแกร่งในการตั้งรับปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง การที่บริษัทเอกชนมีการดำเนินการด้านความยั่งยืนจึงเป็นการสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับบริษัทด้วย ซึ่งการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม กับ SDGs เป็นภาคเศรษฐกิจหนึ่งที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจของทุกประเทศ และเป็นภาคเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบทางลบไม่น้อยต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็สร้างผลกระทบทางบวกให้กับเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่การจ้างงานและการลดปัญหาความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาการท่องเที่ยวสูง ดังเช่นประเทศไทยหากภาคการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนแล้ว ย่อมส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของประเทศในทุกมิติการท่องเที่ยวปรากฏอย่างชัดเจนอยู่ใน SDGs ใน 2 เป้าหมายย่อย ประกอบด้วย เป้าหมายย่อย 8.9 และเป้าหมายย่อย 12.b ให้ชุมชนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ แต่เป็นวิธีคิดและกระบวนการในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มีชุดกระบวนการที่เป็นมาตรฐานร่วมกันได้ แต่ในขณะเดียวกันแต่ละภาคส่วน ก็สามารถออกแบบการดำเนินงานเพื่อให้การท่องเที่ยว มีความยั่งยืนขึ้นตามบริบทของแต่ละภาคส่วนได้ด้วย ซึ่งกระบวนการที่เป็นมาตรฐานร่วมกันนั้น มีเป้าหมายสำคัญคือ มุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานสามารถวิเคราะห์ได้ว่า มีการดำเนินงานใดของหน่วยงาน ที่สร้างผลกระทบทางลบต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และหาวิธีการจัดการผลกระทบเหล่านั้นให้หมดไป ก่อนจะพัฒนาไปสร้างประโยชน์ทางบวกต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ข้อเสนอดังกล่าวยังรวมถึงการเสนอมาตรการจูงใจทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการจูงใจภาคเอกชนให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานภาคเอกชนสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนได้ง่ายขึ้น แนวคิดและกระบวนการต่อไปนี้ ยังช่วยสนับสนุนบุคลากรของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในทุกระดับให้มีพื้นฐานแนวคิดและการวิเคราะห์ อันจะช่วยพัฒนาศักยภาพในการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอีกด้วย เช่น การขับเคลื่อนหมุดหมายด้านการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 และแผนกลยุทธ์เพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้โมเดลเศรษฐกิจ BCG และจะช่วยให้การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในพื้นที่เป็นไปอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ SDGs เพียง 2 เป้าหมายย่อยนี้เท่านั้น เนื่องจากการท่องเที่ยวนั้นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้าอันเป็นผลลัพธ์ของเป้าหมาย SDGs ข้ออื่น เช่น มีเมืองที่น่าอยู่และยั่งยืน (SDG 11) คนมีการศึกษา (SDG 4) สังคมปลอดภัย (SDG 16) มีโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่ครอบคลุมและยั่งยืน (SDG 9) และมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ (SDG 6, 14, 15) เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันการท่องเที่ยวก็ก่อให้เกิดผลกระทบทางบวกและลบต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนใน

เกือบทุกเป้าหมาย เช่นการจ้างงานและการประกอบการในภาคการท่องเที่ยว (SDG 8) ช่วยลดปัญหาความยากจน (SDG 1) เพิ่มความต้องการสินค้าเกษตรเพื่อมาผลิตอาหาร (SDG 2) ส่งผลให้ผู้หญิงซึ่งประกอบอาชีพในภาคบริการมากกว่าผู้ชายมีรายได้ (SDG 5) แต่ขณะเดียวกันก็เป็นสาเหตุของมลพิษทางน้ำ (SDG 6) ขยะ (SDG 12) การปล่อยก๊าซเรือนกระจก (SDG 13) และความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม (SDG 6, 14, 15) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ หากการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสังคม สิ่งแวดล้อม และห่วงโซ่คุณค่ามีความยั่งยืน ย่อมส่งผลให้การขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแน่นอน ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับการดำเนินงานอื่นๆ ด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย จึงควรสนับสนุนให้บุคลากรของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ซึ่งเป็นกลไกหลักของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในส่วนภูมิภาค มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนได้ และแม้ว่าทุกหน่วยงานหรือทุกภาคส่วนจะไม่สามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้ แต่การท่องเที่ยวจะยั่งยืนได้ต้องบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถบูรณาการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่มีอยู่เดิม จึงเป็นหัวใจของการส่งเสริมและการพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน

แผนปฏิบัติราชการเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) มีใช้ต้นแบบที่สามารถถอดแบบไปดำเนินการในรูปแบบเดียวกันได้ในพื้นที่อื่น และไม่ใช้การจัดทำมาตรฐานเพิ่มเติมอีกหนึ่งมาตรฐาน ให้ชุมชนท้องถิ่นนำไปดำเนินการ แต่เป็นวิถีคิดและกระบวนการในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มีชุดกระบวนการที่เป็นมาตรฐานร่วมกันได้แต่ในขณะเดียวกัน ในหน่วยงานของพื้นที่ต่างๆ ก็สามารถออกแบบการดำเนินงานเพื่อทำให้การท่องเที่ยวมีความยั่งยืนขึ้นตามบริบทของแต่ละภาคส่วน ซึ่งกระบวนการที่เป็นมาตรฐานร่วมกันนั้น มีเป้าหมายสำคัญคือ มุ่งเน้นให้ทุกหน่วยงานสามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีการดำเนินงานใดของหน่วยงานที่สร้างผลกระทบทางลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยหาวิธีการจัดการผลกระทบเหล่านั้นให้หมดไป ก่อนจะพัฒนาไปสร้างประโยชน์ทางบวกต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ข้อเสนอดังกล่าวยังรวมถึงการเสนอมาตรการจูงใจทางเศรษฐกิจและมาตรการจูงใจภาคเอกชนให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานภาคเอกชนสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนได้ง่ายขึ้น แนวคิดและกระบวนการต่อไปนี้ ยังช่วยสนับสนุนบุคลากรของ

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในทุกระดับให้มีพื้นฐานแนวคิดและการวิเคราะห์ อันจะช่วยพัฒนาศักยภาพในการดำเนินนโยบายต่างๆ ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)
2. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)
3. เพื่อนำเสนอให้หน่วยงานในสำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬานำไปใช้เป็นแนวทางตามบทบาทและภารกิจหน้าที่

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ภายใต้ขอบเขตการขับเคลื่อนหมุดหมายด้านการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 3 และแผนกลยุทธ์ เพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสีเขียวภายใต้โมเดลเศรษฐกิจ BCGs และจะช่วยให้การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่เป็นไปอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการ ผู้ช่วยปลัดกระทรวง และผู้อำนวยการกองในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 3 พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 10 คน

1.4 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data) กำหนดเป็นแบบการสัมภาษณ์ (Interview) จำแนกรายบุคคล และการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มหรือสนทนา กลุ่ม (Focus group interview) ซึ่งจัดทำเป็นเอกสารสอบถามแบบปลายเปิด (Opened question)

- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ รายงาน ประจำเดือน/ปี และนโยบายผู้บริหารสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

1.4.2 ขั้นตอนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยวิธีการตรวจสอบสภาวะแวดล้อม ภายในและภายนอกและวิเคราะห์เนื้อหา นำปัจจัยภายในมาวิเคราะห์หาประเด็นที่มีความสำคัญด้วย อาศัยหลักการ SWOT Analysis และใช้ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (PESTEL analysis) ได้แก่ P - Political (มิตินโยบาย) E - Economic (มิติเศรษฐกิจ) S - Social (มิติสังคม) T - Technology (มิติเทคโนโลยี) E - Environment (มิติด้านสิ่งแวดล้อม) และ L- Law (มิติด้านกฎหมาย) มาใช้ในการวิเคราะห์ร่วมด้วย และวิเคราะห์สภาวะของปัจจัยภายในสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้วย McKinsey 7's Framework จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยวิธี TOWS Matrix เพื่อระบุประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.5 ขอบจำกัดของการศึกษา

การศึกษานี้ดำเนินการในช่วงระยะ 2 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน 2566

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)
2. ได้แผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)
3. มีแนวทางให้หน่วยงานในสำนักงานกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นำไปใช้กำหนดบทบาทและและโครงการสำคัญของแต่ละภาคส่วนตามความเหมาะสม

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การขับเคลื่อนการท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดทิศทางด้านการท่องเที่ยว ในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570)

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ในการรับมือกับวิกฤติการณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาและควบคู่จิตสำนึกในระเบียบกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคน

บทที่ 2

การตรวจสอบสถานะแวดล้อมและการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

2.1 สถานะแวดล้อมทั่วไป

2.1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก และเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลก จากรายงาน UNWTO Tourism Highlights ขององค์การการท่องเที่ยวโลกประจำปี พ.ศ. 2564 พบว่าการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับที่ 3 ของโลก คิดเป็นมูลค่า 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 7 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด" นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกและประเทศไทย พบเจอกับการชะลอตัว อันเป็นผลกระทบมาจากสภาพแวดล้อมและบริบทของโลก สถานะเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคและความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลกยังเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงมากที่สุดจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ส่งผลให้การเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเกิดการชะงักงันต่อเนื่องเป็นเวลานาน องค์การการท่องเที่ยวโลกคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะลดลงกว่าร้อยละ 75 ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งกลับไปอยู่ในระดับเดียวกับเมื่อ 30 ปี เทียบได้เป็นจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ลดลงกว่า 1 พันล้านคน และคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายประมาณ 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ การท่องเที่ยวทั่วโลกได้มีการเติบโตของรายได้จากผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยว (WITC Global Economic Impact Trends) โดยสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council) ประจำปี พ.ศ. 2563 ระบุว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั่วโลก อยู่ที่ 8.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคิดเป็นร้อยละ 10.30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั่วโลก มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 3.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมของทุกอุตสาหกรรมทั่วโลกที่มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.5 อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั่วโลก มีอัตราการเติบโตที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับการเติบโตในปี พ.ศ. 2558 ที่มีการขยายตัวสูงที่สุดมากกว่าร้อยละ 5 ดังนั้น ภาพรวมสถานการณ์การท่องเที่ยวทั่วโลก จากรายงานขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ช่วงเดือนมกราคมถึงกันยายน ยังคงได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค

โควิด - 19 โดยมีอัตราส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงทั่วโลกร้อยละ 76 ในช่วง 9 เดือนของปี 2565 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี 2562 อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลเดิมการท่องเที่ยวมีการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป และยังคงมีความเปราะบางสูง ประกอบกับการระบาดของโรคโควิด - 19 สายพันธุ์ Omicron อาจส่งผลให้เกิดการระบาดใหม่ในช่วงต้นปี 2565 โดยในเดือนธันวาคมพบการระบาดอย่างรวดเร็วในภูมิภาคอเมริกาเหนือและยุโรป ดังนั้น ในระยะสั้นอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยว ในระยะยาวถ้าอัตราผู้ป่วยรุนแรงไม่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญการท่องเที่ยวจะฟื้นตัวต่อเนื่อง ซึ่งคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวจะมีการฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและยังคงมีความเปราะบางสูง อย่างไรก็ตาม ในอนาคตปัญหาเงินเฟ้อสูงและสถานการณ์ในยูเครนส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจมีอุปสรรคมากขึ้น โดยภาคการท่องเที่ยวอาจฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวรัสเซียที่จะหายไปและนักท่องเที่ยวยุโรปที่อาจเดินทางมาลดลงสำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสะสมตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 จำนวน 427,869 คน ลดลงร้อยละ 93.62 เปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาซึ่งการระบาดของโรคโควิด - 19 และมาตรการควบคุมการเดินทางยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO) พบจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด - 19 สะสมทั่วโลก 285.65 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๔ ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสม 261.64 ล้านคน แสดงให้เห็นว่าการระบาดยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ข้อมูลจำนวนผู้เสียชีวิตน้อยกว่าการระบาดในอดีต แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงของโรคน้อยกว่าสายพันธุ์ก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การฉีดวัคซีน ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมีผลต่อการเปิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเปิดประเทศของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ในขณะที่สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศ ตั้งแต่เดือนมกราคม - ธันวาคม 2564 มีจำนวน นักท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทยสะสม ๕๓.๐๓ ล้านคน/ครั้ง ลดลงร้อยละ 41.44 มีรายได้สะสม ๒.๑๖ แสนล้านบาท ลดลงร้อยละ 55.15 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยภาพรวมการท่องเที่ยวไทยเที่ยวไทย ปรับตัวดีขึ้นตามสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด - 19 ประกอบกับภาครัฐได้ดำเนินการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการเดินทางภายในประเทศ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทในปัจจุบัน ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงกลายเป็นภาคเศรษฐกิจอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจของทุกประเทศ และเป็นภาคเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่ออย่างมากในทางลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ในขณะเดียวกันก็สร้างผลกระทบทางบวกให้กับเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่การจ้างงานและการลดปัญหาความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาการท่องเที่ยวสูง ดังเช่นประเทศไทย หากภาคการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนแล้วย่อมส่งผลต่อความยั่งยืนของประเทศในทุกมิติเช่นกัน

2.1.2 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวโดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. 2560 และพระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้มีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีราชกิจจานุเบกษาใช้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561- 2580 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกรอบการพัฒนาระยะยาว โดยมีวิสัยทัศน์หลัก คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เนื้อหาสำคัญๆ แบ่งออกเป็น

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เนื้อหามุ่งให้ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เนื้อหาเน้นการ ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบันและสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เนื้อหาเกี่ยวกับการพยายามทำให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง สำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เนื้อหากล่าวถึงการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื้อหามุ่งการเติบโตที่สมดุลและยั่งยืน

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เนื้อหาเน้นการพัฒนาาระบบราชการให้ทันสมัย โปร่งใส เป็นภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ถือเป็นแผนระดับหนึ่งสูงสุดของประเทศ แผนระดับสองรองลงมา ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

2.1.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ปี พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นการท่องเที่ยวที่ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทั่วโลกมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อันเป็นผลมาจากการเจริญเติบโตของปัจจัยสนับสนุนอุตสาหกรรมในมิติที่หลากหลาย เช่น การขยายตัวธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เป็นต้น ส่งผลให้การแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นมีการแข่งขันที่รวดเร็วและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เล็งเห็นความสำคัญในการวางกลยุทธ์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศ ดังนั้น การยกระดับขีดความสามารถของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ นำไปสู่การกำหนดแผนย่อยในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการท่องเที่ยว 6 แผนย่อย อันประกอบด้วย 1) แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม 2) แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3) แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย 4) แผนย่อยการท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ 5) แผนย่อยการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และ 6) แผนย่อยการพัฒนากระบวนนิเวศการท่องเที่ยว เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยในรูปแบบที่มีความเฉพาะเจาะจงและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในตลาดปัจจุบันมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายด้านการเพิ่มและกระจายรายได้จากอุตสาหกรรม รวมไปถึงการยกระดับขีดความสามารถด้านการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

2.1.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 2 ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ 3 เพื่อให้การดำเนินงานของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ได้ โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 บัญญัติให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 30 กันยายน 2565 ส่งผลให้กรอบระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เริ่มต้น ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งเป็นระยะ 5 ปีที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ ผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ได้อาศัยหลักการและแนวคิด 4 ประการ ดังนี้

1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันบนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมดุลในมิติต่างๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถในการพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง ความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ และความสมดุลทางธรรมชาติเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนรวมถึงการบริหารจัดการต่างๆ ของประเทศให้พร้อมรับกับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ นอกจากนี้ ในการวางแผนและการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้านและพิจารณาด้วยความรอบคอบ ควบคู่กับการยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมุ่งมั่นผลักดันให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2) การสร้างความสามารถในการ "ล้มแล้ว ลุกไว" โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 ระดับ ประกอบด้วย 1) การพร้อมรับ หรือ ระดับ "อยู่รอด" ในการแก้ไขข้อจำกัดหรือจุดอ่อนที่มีอยู่ ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต หรือทำให้ประเทศมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและภายใน รวมถึงการสร้างความพร้อมในทุกระดับในการรับมือกับสภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นให้สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว 2) การปรับตัว หรือ ระดับ "พอเพียง" ในการปรับเปลี่ยนปัจจัยที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชนพื้นที่ และประเทศ รวมถึงปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ และ 3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน หรือ ระดับ "ยั่งยืน" ในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในมิติต่าง ๆ

เพื่อเสริมสร้างความสามารถของบุคคลและสังคมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

3) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี และการมุ่งส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

4. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการและการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การคาดการณ์ทิศทางต่างๆ ของประเทศในบริบทการพัฒนาของทุนในมิติต่างๆ ของประเทศไทยนั้น มีเป้าหมายการดำเนินงานตามแผนพัฒนาพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในประเด็นส่วนที่ 2 บริบทพัฒนาประเทศ ข้อ 2.3 บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประเทศไทยมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ หากมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มี การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไป ทั้งในมิติด้านการผลิตและการบริโภค ซึ่งก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศในพื้นที่ จนส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเสื่อมโทรมลงนั้น อาจส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการมุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาที่เน้นผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจจนขาดการคำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและขีดความสามารถของระบบนิเวศที่เพียงพอและประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการยังอยู่ในระดับต่ำมีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและสร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อยกว่าที่ควรจึงส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติของไทยเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากของเสียและมลพิษทวีความรุนแรงมากขึ้นซึ่งเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดความสำเร็จที่สำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติการประเมินสถานการณ์ของทุนทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ พบว่า ทรัพยากรป่าไม้ของไทยมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้อยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 31-33 ของพื้นที่ทั้งหมดจากการปลูกป่าไม้ทดแทนได้ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่สูญเสียไปในแต่ละปี ในส่วนของทรัพยากรน้ำ ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งน้ำ

ต้นทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินแต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน ส่งผลให้มีปริมาณการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งจากการกระทำของมนุษย์และปัจจัยตามธรรมชาติ รวมถึงความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ทำให้มีปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ลดลง ส่งผลให้ปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และมีแนวโน้มที่จะรุนแรงยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาน้ำท่วมอย่างสม่ำเสมอแม้ในระยะเวลาที่ผ่านมา จำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบจะมีแนวโน้มลดลงแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อผนวกกับภาวะการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงมากขึ้น จะยิ่งส่งผลให้ปัญหาน้ำท่วมเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง ได้ในขณะนี้ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการรักษาสมดุลของความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ทำประมง เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของทุนทางสิ่งแวดล้อมของไทย พบว่า การจัดการของเสียจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบการใช้ชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปริมาณขยะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยปริมาณขยะระหว่างปี 2553 - 2562 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2 ต่อปี แม้จะมีระบบการกำจัดขยะที่ถูกวิธีและมีการนำขยะกลับไปหมุนเวียนใช้ใหม่ก็ตาม โดยในปี 2563 มีขยะที่ถูกกำจัดอย่างถูกต้องหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพียงร้อยละ 69 ซึ่งยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ภายในปี 2565 ส่งผลให้มีปริมาณขยะตกค้างจำนวนมากที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพแหล่งน้ำสิ่งมีชีวิตในน้ำตลอดจนแหล่งน้ำผิวดินและทะเลในที่สุด ดังนั้น แนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไปคือการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างจากการเน้นผลทางเศรษฐกิจระยะสั้นไปสู่การเจริญเติบโตที่ยั่งยืนซึ่งการพัฒนาประเทศในอนาคตจะไม่สามารถแยกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมออกจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมได้อีกต่อไป จึงต้องกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการมุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภค เพื่อลดการใช้วัตถุดิบและลดของเสียจากกระบวนการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นจุดเริ่มต้นสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก้าวหน้าควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไปในระยะยาว โดยการส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทย บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดของทุกภาคส่วน โดยอาศัยกลไก

และมาตรการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เกิดการลงทุนสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งผลักดันให้ภาคการผลิตปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจตามแนวทางทางเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นและเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาโครงสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพอย่างยั่งยืน

2.1.5 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570)

โดยสาระสำคัญของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) จะให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบ และพร้อมที่จะเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน มุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย เพื่อให้สามารถใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

วิสัยทัศน์ :

การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth)

เป้าหมายหลัก :

- 1) การท่องเที่ยวไทยมีความเข้มแข็งและสมดุล (Resilience & Re-balancing Tourism)
- 2) การยกระดับความเชื่อมโยงและโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (Connectivity)
- 4) การสร้างความเชื่อมั่นและมอบประสบการณ์ท่องเที่ยวคุณค่าสูง (Entrusted Experience)
- 5) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

เป้าหมายรอง :

- 1) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูงสำหรับทุกกลุ่ม (Supporting Elements)
- 2) เทคโนโลยีดิจิทัลและโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลพร้อมส่งเสริมการท่องเที่ยว (ICT Readiness)
- 3) ความพร้อมในการรับมือและจัดการกับความเสี่ยงทุกรูปแบบอยู่เสมอ (Risk Readiness)

พันธกิจ :

- 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต (Supply-side) ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ปรับสมดุลและกระจายความเจริญอย่างครอบคลุม ลดการรั่วไหลตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เพื่อให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ
- 2) พัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในด้านมาตรฐานสถานประกอบการแหล่งท่องเที่ยว และบุคลากร และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคสิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรให้มีคุณภาพในระดับสากล
- 3) พัฒนาและยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวตลอดเส้นทางอย่างครบวงจร ด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่หลากหลายและการสื่อสารการตลาดที่ตรงใจ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวเป็นศูนย์กลาง
- 4) ส่งเสริมความยั่งยืนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บนพื้นฐานของความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อัตลักษณ์ของสังคมและชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ :

- 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Resilient Tourism)
- 2) พัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรม (Quality Tourism)
- 3) การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง (Tourism Experience)
- 4) ยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

2.1.6 สภาวะแวดล้อมของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การศึกษาด้านกีฬา นันทนาการและราชการอื่นๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนด โดยมีการปรับปรุงหน่วยงานที่อยู่ภายในสังกัด และภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

การแบ่งปันข้อมูล ข่าวสารเพื่อให้ทราบตามความต้องการนำไปสู่ผลประโยชน์ร่วมกันของทุกฝ่ายอันเป็นการสร้างคุณค่าเพิ่มเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า โดยการบริการต้นทุนที่เหมาะสมตลอดโซ่อุปทาน โดยห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวประกอบด้วย การบริการการท่องเที่ยว และการจัดการการส่งสินค้า ข้อมูล และทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.1.7 ห่วงโซ่คุณค่าและภาคการผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างงานสร้างรายได้เป็น 1 ใน 10 ของงานทั่วโลก หรือประมาณ 330 ล้านงาน และในปี พ.ศ. 2564 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากทั่วโลก อีกทั้งในปีเดียวกันผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism Gross Domestic Product : TGDP) ยังมากถึงร้อยละ 17.79 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ(Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการดำเนินงานของหลากหลายภาคส่วนรวมกัน หากพิจารณาถึงห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยอ้างอิงจากกรอบการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) จะประกอบไปด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน ตั้งแต่องค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ไปจนถึงการบริการสนับสนุนการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

องค์กรการ ท่องเที่ยว และการจองทริป	การคมนาคม และขนส่ง	บริการ ที่พัก	อาหารและ เครื่องดื่ม	ของที่ระลึก และหัตถกรรม	สินทรัพย์ การท่องเที่ยว	ความบันเทิง	บริการ สนับสนุน
ประเทศต้นทาง ที่เปลี่ยนผ่าน	บริการเช่ารถ	โรงแรม	ร้านอาหาร และบาร์	รายการของ หัตถกรรม	สินทรัพย์ทาง วัฒนธรรม : โบราณคดี ชุมชน พิพิธภัณฑ์ สถานที่ท่องเที่ยว สินทรัพย์ที่ จับต้องไม่ได้	การแสดง	ศูนย์ข้อมูล
	ศูนย์บริการ ข้อมูลรถโดยสาร	อะพาร์ตเมนต์	ไนท์คลับ	ช่างฝีมือ		องค์กร มัคคุเทศก์	ร้านค้าต่าง ๆ
อินเทอร์เน็ต ธุรกิจนำเที่ยว	บริษัทกรีกซี	บ้านรับรองแขก	อาหารจานด่วน	กิจกรรม หัตถกรรม		มัคคุเทศก์อิสระ	ร้านซักรีด
ศูนย์ข้อมูล สายการบิน	บริษัท เรือสำราญ	โฮสเทล	ร้านอาหาร สำเร็จรูป		สินทรัพย์ทาง ธรรมชาติ : ทะเลสาบ แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ดอกไม้และ พืชพันธุ์ต่างๆ	ผู้นำทาง หรือพี่เลี้ยง	ความปลอดภัย และธนาคาร
บริษัททัวร์ นำเที่ยว	ศูนย์บริการ ข้อมูลการเดินทาง		อาหารที่ระลึก			แพ็คเกจ ท่องเที่ยว	อินเทอร์เน็ต กาแฟ
ต้นทาง ปลายทาง	ปลายทาง		ตู้บริการอาหาร อัตโนมัติ			สุขภาพ และสปา	
ของเสีย	วัสดุก่อสร้าง	พลังงาน	น้ำ	การศึกษา	การสื่อสาร	ความปลอดภัยและสุขภาพสาธารณะ	
สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน							

แผนภาพที่ 2.1 ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

องค์กรการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 1) องค์กรที่เกี่ยวข้องจากประเทศต้นทาง ได้แก่ หน่วยงานด้านอินเทอร์เน็ต หน่วยงานให้บริการศูนย์ข้อมูล บริษัททัวร์นำเที่ยว เป็นต้น 2) องค์กรที่เกี่ยวข้องในประเทศเปลี่ยนผ่าน ได้แก่ องค์กรธุรกิจนำเที่ยว สายการบิน บินต่างๆ บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น

- หน่วยงานทางการคมนาคมและขนส่ง เช่น บริษัทให้บริการเช่ารถ หน่วยงานให้บริการศูนย์ข้อมูลรถเดินทางสาธารณะ บริษัทบริการรถแท็กซี่ บริษัทบริการเรือสำราญ หน่วยงานให้บริการศูนย์ข้อมูลการเดินทาง เป็นต้น

- หน่วยงานให้บริการที่พัก เช่น โรงแรม รีสอร์ท อพาร์ตเมนต์ บ้านรับรองแขก โฮสเทล เป็นต้น

- ร้านบริการอาหารและเครื่องดื่ม เช่น ร้านอาหารและบาร์ ไนท์คลับ ร้านอาหารจานด่วน ของที่ระลึกประเภทอาหาร ตู้บริการอาหารอัตโนมัติ เป็นต้น

- ของที่ระลึกและงานหัตถกรรม เช่น ร้านขายของหัตถกรรม ช่างฝีมือ กิจกรรมหัตถกรรม เป็นต้น

- สินทรัพย์ทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สินทรัพย์ทางวัฒนธรรม เช่น โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ 2) สินทรัพย์ทางธรรมชาติ เช่น ทะเลสาบ แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ดอกไม้ และพันธุ์พืชต่างๆ

- ด้านความบันเทิง เช่น การแสดง บริษัทบริการมัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์อิสระ ผู้นำทางหรือพี่เลี้ยง โปรแกรมท่องเที่ยว บริการสุขภาพและสปา เป็นต้น

- การบริการสนับสนุน เช่น ศูนย์บริการข้อมูลต่างๆ ร้านค้าต่างๆ ร้านซักรีด หน่วยงานดูแลความปลอดภัยและธนาคาร ร้านอินเทอร์เน็ตและร้านกาแฟ

- การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น หน่วยงานจัดการของเสีย วัตถุประสงค์สร้าง บริษัท พลังงานและน้ำ หน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงานด้านการสื่อสาร และหน่วยงานดูแลความปลอดภัยและสุขอนามัย

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์สถิติจากบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Accounts - TSA) ในด้านสาขาการผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 12 สาขา จะพบว่า ในปี พ.ศ. 2562 ภาคการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การบริการอาหารและเครื่องดื่ม อยู่ที่ 532,981 ล้านบาท 2) การบริการโรงแรมและที่พัก อยู่ที่ 417,933 ล้านบาท และ 3) การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว อยู่ที่ 220,927 ล้านบาท ในขณะที่สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวต่อมูลค่าผลผลิตในภาคการท่องเที่ยวของไทยที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยกลับมีการลงทุนในด้านการขนส่งทางบก มากที่สุด แม้จะเป็นภาคการผลิตที่สามารถสร้างมูลค่าสูงสุด เพียงอันดับที่ 5 เท่านั้น ในขณะที่กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นสาขาการผลิตที่มีสัดส่วนมูลค่าการใช้จ่ายท่องเที่ยวต่อมูลค่าผลผลิตท่องเที่ยวสูงที่สุด ทั้งนี้ เมื่อโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวเป็นตามกระบวนการสร้างสรรค์ตามกิจกรรมในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และดำเนินการไปถึงผู้รับบริการหรือนักท่องเที่ยวโดยให้เป็นไปตามเป้าหมายตามกระบวนการที่วางไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจในภาพรวมให้มากที่สุดจากประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยวไทยในทุกครั้ง ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถทำงานสอดรับกันได้อย่างลงตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถแบ่งห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปฐมภูมิ ระดับทุติยภูมิ และระดับตติยภูมิ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับระดับปฐมภูมิ (Primary Service) เป็นต้นทางสินทรัพย์ทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สินทรัพย์ทางวัฒนธรรม เช่น โบราณคดี ชุมชนท้องถิ่น พิพิธภัณฑสถาน ที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ 2) สินทรัพย์ทางธรรมชาติ เช่น ทะเลสาบ แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ดอกไม้ และพันธุ์พืชต่างๆ ซึ่งมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต นำมาการสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนักรู้ (Value Awareness) ในคุณค่าของความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ด้วยการยกระดับสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการ และแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการสร้างแตกต่าง และเอกลักษณ์จากการให้บริการ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เน้นส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนำนักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตเรียนรู้ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ อาหารการกิน และแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนนั้นๆ ด้วยการท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรม

ระดับทุติยภูมิ (Secondary Service) การรองรับให้บริการที่พัก เช่น โรงแรม รีสอร์ท อพาร์ทเมนต์ บ้านรับรองแขก โฮสเทล ซึ่งเป็นผู้ให้บริการการท่องเที่ยวทุกภาคส่วนต้องมีความพร้อม

ในขีดความสามารถการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้วยการสร้างสรรค์คุณค่า และมูลค่าผ่านองค์ความรู้นวัตกรรม เทคโนโลยี และการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์สินค้า รวมถึงการพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ จะเน้นไปที่ การอำนวยความสะดวกการประชุมและนิทรรศการ การจัดการแสดงสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นว่าจะเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงการพักผ่อนระหว่างหรือหลังการประกอบธุรกิจ หรือการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยการสร้างแรงจูงใจและอำนวยความสะดวก ทั้งนี้ เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายกับการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม โลจิสติกส์ สถานบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการจัดงาน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชนท้องถิ่น ด้วยการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานถึงระดับสากล เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ รวมถึงการส่งเสริมการจดทะเบียน การคุ้มครอง การใช้ทรัพย์สินทางปัญญาและภูมิปัญญา

ระดับตติยภูมิ (Tertiary Service) เป็นการบริการสนับสนุน เช่น ศูนย์บริการข้อมูลต่างๆ ร้านค้าต่างๆ หน่วยงานดูแลความปลอดภัยและธนาคาร เพื่อมุ่งเน้นความพึงพอใจ ในการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ในทุกมิติ รวมถึงคุณภาพมาตรฐานของสินค้า บริการ และสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวอันเป็นการพัฒนาในเชิงธุรกิจการท่องเที่ยว และการพัฒนาฐานข้อมูล (Big Data) ในข้อมูลผู้รับบริการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เพื่อนำมาวางแผนในการกำหนดนโยบายระบบนิเวศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเป็นแนวทางการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาและบริหารจัดการการอย่างยั่งยืน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาไปสู่เมืองท่องเที่ยว เมืองอัจฉริยะ (Smart City) ให้มีความพร้อมทุกมิติ ทั้งในด้านเทคโนโลยี ความปลอดภัย ระบบขนส่งมวลชน สิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน และการพัฒนาผังเมือง นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีหน่วยงานจัดการของเสีย การใช้วัสดุก่อสร้าง บริษัทพลังงานและน้ำ หน่วยงานด้านการศึกษา หน่วยงานด้านการสื่อสาร และหน่วยงานดูแลความปลอดภัยและสุขอนามัย

2.2 สภาวะแวดล้อมของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

สภาวะแวดล้อมของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการกีฬาการศึกษาด้านกีฬา นันทนาการ และราชการอื่นๆ ตามที่กฎหมายได้กำหนด โดยมีการปรับปรุงหน่วยงานที่อยู่ภายในสังกัด และภายใต้

การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยว ตามโครงสร้างหน่วยงาน ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 โครงสร้างหน่วยงาน ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีหน่วยงานภายในสังกัด ได้แก่ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการท่องเที่ยว กรมพลศึกษา มหาวิทยาลัยกีฬาแห่งชาติ และมีรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และการกีฬาแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ มีองค์การมหาชน จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

2.3 การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไทย

การประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอก เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวไทย อันได้แก่ โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ตลอดจนเพื่อค้นหาศักยภาพ (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.3.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว จะถูกวิเคราะห์หาปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยด้วยเครื่องมือ PESTLE Analysis ทั้งปัจจัยระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๖ ปัจจัย

ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor)

- การท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยถูกกำหนดไว้ในแผนการพัฒนาประเทศทุกระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

- รัฐบาลกำหนดนโยบายให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ประชาชน และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งในยามปกติ และภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ มีการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การพักลดหย่อนภาษีจากค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเมืองรอง การยกเว้นการตรวจลงตราให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ และการช่วยเหลือผู้ประกอบการและแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

- พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้มีการกำหนดเขตพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น เพื่อประโยชน์ในการรักษา ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว หรือการบริหารและการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ให้สอดคล้องและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

- เมืองท่องเที่ยวหลักของโลกมีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยก่อการร้ายในระดับที่สูงขึ้น ประกอบกับภัยทางความมั่นคงของประเทศ เช่น เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล และปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยไทยได้รับการจัดอันดับสันติภาพ Global Peace Index 2021 ให้เป็นประเทศที่มีความสงบจากภัยก่อการร้ายในอันดับที่ 113 จาก 163 ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ 6 ของอาเซียน

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)

- ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การขยายตัวของกลุ่มชนชั้นกลาง (Middle Class) ที่มีกำลังซื้อสูงมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ (Emerging Market) เติบโตอย่างก้าวกระโดด ซึ่งสอดคล้องกับการเติบโตของนักท่องเที่ยวต่างชาติของประเทศไทยในช่วงสิบปีที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวจีนและอินเดียมีอัตราการขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญ

- ทิศทางของเศรษฐกิจโลกยังอยู่บนความไม่แน่นอน โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ได้คาดการณ์สภาวะเศรษฐกิจของโลก ในปี 2565 มีอัตราการหดตัวที่ร้อยละ 3.0 ดำเนินมาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 แต่ในปี 2566 จะกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 5.0 โดยประเทศจีนเป็นประเทศที่น่าจับตามอง ในขณะที่ประเทศส่วนใหญ่จะพบสภาวะเศรษฐกิจถดถอย นอกจากนี้ เศรษฐกิจของโลกยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกใหม่ (New World Order) และสงครามการค้า (Trade War) ระหว่างจีน

- ในปี 2565 อุตสาหกรรมการบินขบเซา ด้วยมาตรการจำกัดการเดินทางของแต่ละประเทศที่มีการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศและภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม หากสถานการณ์การแพร่ระบาดฯ ดีขึ้นภายในปี 2565 การเดินทางระหว่างประเทศจะกลับมาขยายตัวร้อยละ 80

- สภาวะหนี้ครัวเรือนสูงของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 90 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศ มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูงขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวอันเป็นผลกระทบจากโรคโควิด-19

- รัฐบาลได้มีการลงทุนในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งจำนวนมาก และครอบคลุมการเดินทางทั่วประเทศ เช่น การก่อสร้างระบบโครงข่ายรถไฟความเร็วสูง การก่อสร้างระบบรถไฟทางคู่ และการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) ตลอดจนมาตรการแจกเงินเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor)

- องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้คาดการณ์ว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อความปลอดภัย และการท่องเที่ยวที่ใส่ใจและให้ความเคารพต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชน มุ่งเน้นการแสวงหาประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่และผู้คนมากขึ้น นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเลือกทำกิจกรรมที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) มากขึ้น

- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของโลกเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว ในปี 2565 ส่งผลกระทบต่อจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ อีกทั้งการผลิตแรงงานเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบันการศึกษายังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนแรงงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพการฉีดวัคซีนแล้วกับสหรัฐอเมริกา

- ตั้งแต่ปี 2563 เมื่ออุตสาหกรรมการบินขบเซาผลกระทบจากโรคโควิด-19 ด้วยมาตรการจำกัดการเดินทางของแต่ละประเทศที่มีการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศและภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันในปี 2565 การเดินทางระหว่างประเทศกลับมาขยายตัวร้อยละ 80

- สภาวะหนี้ครัวเรือนสูงของประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 90 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศ มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูงขึ้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวอันเป็นผลกระทบจากโรคโควิด-19

- รัฐบาลได้มีการลงทุนในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งจำนวนมาก และครอบคลุมการเดินทางทั่วประเทศ เช่น การก่อสร้างระบบโครงข่ายรถไฟความเร็วสูง การก่อสร้างระบบรถทางคู่ และการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) ตลอดจนมาตรการแจกเงินเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย

ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor)

- องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้คาดการณ์ว่าพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญต่อความปลอดภัย และการท่องเที่ยวที่ใส่ใจและให้ความเคารพต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชน มุ่งเน้นการแสวงหาประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่และผู้คนมากขึ้น นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเลือกทำกิจกรรมที่ลดผลกระทบเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) มากขึ้น

- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของโลกเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว ในปี 2564 ส่งผลกระทบต่อจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมทั้งภาคการผลิตและภาคบริการ อีกทั้งการผลิตแรงงานเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบันการศึกษายังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนแรงงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

- การมีบทบาทในการทำงานเพิ่มขึ้นของกลุ่มคนยุค Millennium และ Gen-Z ที่เติบโตมาในยุคที่การเข้าถึงข้อมูลเป็นเรื่องง่าย และการมีตัวตนในสื่อสังคมดิจิทัล (Social Media) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และแนวทางการทำงาน นโยบาย และรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ๆ

- แหล่งท่องเที่ยวมีความเสี่ยงต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ของตัวเอง เนื่องจากการปรับตัวของชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2564 ไทยรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมากกว่า 40 ล้านคน ประกอบกับการเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาลที่ทำให้เมืองเกิดการขยายตัวออกไปสู่ชนบทอย่างรวดเร็ว (Urbanization)

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor)

- ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล (Technology Advances) เช่น Social Media, ARVR และ Payment Platform ทำให้การเข้าถึงและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ตลอดจนการซื้อขายสินค้าและบริการของนักท่องเที่ยวสามารถทำได้ง่ายขึ้น และมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลลดภัยจากการติดเชื้อโรคโควิด-19 สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (New Normal) นอกจากนี้ ยังทำ

ให้ผู้ให้บริการหรือผู้ประกอบการได้รับประโยชน์เช่นกัน โดยสามารถสื่อสารกับผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวได้โดยตรง และสามารถติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของ Supplier ได้ง่ายขึ้น รวมทั้งสามารถกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคได้สะดวกเร็วมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วก็มีความเสี่ยงในเรื่องของการจัดการข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อประเทศ

- เทคโนโลยีการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต หรือ Internet of Thing (IoT) เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสะดวกในการใช้ชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว วางแผนการเดินทาง และจองที่พักและบริการต่างๆ ได้ผ่านโทรศัพท์มือถือ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถออกแบบการเดินทางที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคล (Personalization) อีกทั้งยังประหยัดเวลาและลดการใช้ทรัพยากรในการเดินทางลง อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้งานควรต้องระมัดระวังในการใช้งาน เนื่องจากมีความเสี่ยงในการถูกโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคลได้

- ธุรกิจ Sharing Economy กลายเป็นกระแสนิยมของนักท่องเที่ยวทั่วโลก และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าธุรกิจอย่างก้าวกระโดดของ Airbnb และ Uber เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถออกแบบประสบการณ์ให้เหมาะสมกับตัวเองได้มากขึ้น และมีความคุ้มค่ามากกว่าการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการปกติ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และกระตุ้นเศรษฐกิจได้ในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม Sharing Economy มีผลกระทบต่อมาตรฐานและตลาดแรงงาน โดยทำให้แรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงานประจำและออกจากระบบมาเป็นเจ้าของทรัพย์สินเพื่อปล่อยเช่า อีกทั้ง Sharing Economy มีความซับซ้อนในด้านโครงสร้างอันจะส่งผลให้รัฐไม่สามารถทำการประเมินมูลค่าเพื่อทำการจัดเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor)

- ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามระดับโลก โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติชื่นชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว Sea, Sand, Sun เป็นอย่างมาก อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวไทยมีความหลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ แต่ยังคงขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยี่ยมชมมากเกินไป นำไปสู่ปัญหาขยะและน้ำเสีย และการขาดแคลนทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น น้ำจืด และพลังงาน

- การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นสถานการณ์ที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย ที่พึ่งพาการท่องเที่ยวเกือบใน ๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยแหล่งไทยส่วนใหญ่เป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ดังนั้น หากเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรงจะส่งผลให้ไทยสูญเสียความน่าสนใจในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลกได้

- อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Report) ในประเด็นด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) พบว่าประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 130 จาก 140 ประเทศ ในปี 2563 (ตกลงมา 4 อันดับจากอันดับที่ 122 ในปี 2560) ในขณะที่ประเทศไต้หวันอยู่อันดับ 130 (ตกลงมา 4 อันดับ) ประเทศอินโดนีเซียอยู่อันดับ 121 (สูงขึ้น 8 อันดับ) และประเทศอินโดนีเซียอยู่อันดับ 135 (ตกลงมา 4 อันดับ) สะท้อนว่าประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวใกล้เคียงกับประเทศไทย ล้วนมีสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่น่ากังวล

- องค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนในกรอบสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals: SDGs) จำนวน 17 ประเด็นการพัฒนา โดยมีเป้าหมายหนึ่ง เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างยั่งยืน รวมถึงการกำจัดขยะและน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law)

- ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติที่กำกับดูแลเอกชนผู้ประกอบการธุรกิจไมโครและเอสเอ็มอีในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดมาตรฐานและคุณภาพในการให้บริการ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังกระจุกกระจายตามกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่ดูแลกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวตามกฎหมาย เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กระทรวงมหาดไทย กำกับดูแลโรงแรมและที่พัก และกระทรวงคมนาคม กำกับดูแลรถโดยสารสาธารณะ

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวขาดความยืดหยุ่น ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ทันที อีกทั้งยังไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยข้อจำกัดของจำนวนเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ด้วย PESTEL analysis

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว	
	ประเด็นที่เป็นโอกาส (O)	ประเด็นที่เป็นอุปสรรค (T)
ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor)	O1: การท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาประเทศ	T1: ภัยก่อการร้าย และความไม่สงบภายในประเทศ T2: มาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างต่อเนื่อง
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)	O2: การขยายตัวของกลุ่มชนชั้นกลาง ในประเทศตลาดเกิดใหม่ O3: การลงทุนในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมของภาครัฐ	T3: ภาวะเศรษฐกิจโลกที่หดตัวและมีความไม่แน่นอนสูง T4: ภาวะหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้น ปัจจัยด้านสังคม
ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม (Socio cultural Factor)	O4: การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับความนิยมสูงขึ้น O5: การมีบทบาทของกลุ่ม Millennium และ Gen-Z	T5: สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ วัฒนธรรม ได้รับความนิยมสูงขึ้น (Aged Society) T6: การพัฒนาเมืองเพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological)	O6: ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล O7: Internet of Things (IoT)	T7: การจัดการข้อมูลและข่าวสารที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวปัจจัยด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นภัยต่อประเทศ T8: การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล T9: Sharing Economy ที่มีความซับซ้อนของอุปทาน
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor)	O8: นักท่องเที่ยวจัดอันดับให้ประเทศไทยมีความสวยงามติดท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ O9: UN Sustainable Development Goals: SDGs	T10: ขาดการบริหารจัดการระดับนานาชาติ T11: การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

ประเด็นด้านกฎหมาย (Law)	O10: มีกฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อการกำกับดูแล และพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ	T12: กฎหมายยังไม่ครอบคลุม T13: การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่จริงจังและครอบคลุมประเทศกฎหมาย
-------------------------	---	--

2.3.2 การวิเคราะห์สภาพภายในสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

การประเมินปัจจัยภายในของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยใช้กรอบแนวคิด McKinsey 7'S Framework ใน 7 มิติ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร (Structure) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริการองค์กร (Style) บุคลากรในองค์กร (Staff) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill) และค่านิยมขององค์กร (Shared Value) สามารถสรุปได้ ดังนี้

โครงสร้างองค์กร (Structure)

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ชัดเจน ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2559 มีหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และระดับจังหวัด แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและกำกับกำกับการดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการที่ถ่ายทอดเป้าหมาย และตัวชี้วัดจากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งเน้นการเติบโตอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติราชการที่จัดทำขึ้นยังขาดความชัดเจนในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการรวมทั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดยังไม่สะท้อนผลสำเร็จของการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (System)

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2559 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ไว้แล้ว โดยให้มีภารกิจเกี่ยวกับการเป็นศูนย์กลางการบริหารของกระทรวงในการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และบริหารราชการทั่วไป

- พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดย

รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูลและงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริการองค์กร (Style)

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีโครงสร้างการบริหาร และการมอบอำนาจ ในการกำกับดูแลที่ชัดเจน มีการแบ่งสายบังคับบัญชา เป็น 2 สายงาน ได้แก่ (1) สายงานด้านการท่องเที่ยว และ (2) สายงานด้านการกีฬา โดยแต่ละสายงานขึ้นตรงกับรองปลัดกระทรวงที่ได้รับมอบอำนาจ

บุคลากรในองค์กร (Staff)

- อัตรากำลังในสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างเหมาบริการ โดยบุคลากรส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งเป็นนักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับปฏิบัติการ-เชี่ยวชาญ จำนวนประมาณ 410 คน เป็นประจำส่วนกลาง ประมาณ 130 คน และประจำในส่วนภูมิภาคทั้ง 76 จังหวัด จำนวน 320 คน อย่างไรก็ตาม สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอยู่ระหว่างการพิจารณาการจัดทำแผนก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) และแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลของ

ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)

- บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม Generation Y มีอายุเฉลี่ยประมาณ 40 ปี และมีอายุราชการเฉลี่ยประมาณ 16 ปี โดยบุคลากร 54 เปอร์เซ็นต์ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 42 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไรก็ตาม สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาไม่เคยขอรับการจัดสรรทุนเพื่อการพัฒนาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจากสำนักงาน ก.พ.

ค่านิยมขององค์กร (Shared Value)

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีค่านิยมขององค์กร "MOTS"

M: Morality หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม

O: Orientation หมายถึง การมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

T: Teamwork หมายถึง การปฏิบัติงานที่เน้นการทำงานเป็นทีม

S: Skill หมายถึง การมีทักษะที่เหมาะสมต่อบทบาทภารกิจของหน่วยงาน

โดยมีวัฒนธรรมองค์กร พัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬาอย่างสร้างสรรค์ ผลักดันนวัตกรรม การท่องเที่ยวและกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ด้วย McKinsey 7'5 Framework

ประเด็นการวิเคราะห์	ผลกระทบต่อการทำงาน	
	ประเด็นที่เป็นจุดแข็ง (S)	ประเด็นที่เป็นจุดอ่อน (W)
โครงสร้างองค์กร (Structure)	S 1: โครงสร้างชัดเจน มีกฎหมาย S2: มีหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ในส่วนจังหวัดทั่วประเทศ	W1: โครงสร้างเป็นตามกฎหมายรองรับปรับแก้ไขยาก W2: ไม่มีอำนาจสั่งการข้ามและส่วนภูมิภาค หน่วยงานการขับเคลื่อนนโยบายจึงต้องอาศัยความร่วมมือ
กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	S3: ยุทธศาสตร์ และ แผน ของ หน่วยงานถ่ายทอดมาจากแผนแม่บท ฯ ของยุทธศาสตร์และแนวแผนการปฏิรูปประเทศ และ ทางการดำเนินงานแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	W3: ยุทธศาสตร์และแผนของหน่วยงาน ขาดความชัดเจนของยุทธศาสตร์ชาติ W4: ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดไม่สามารถสะท้อนความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม
ระบบในการทำงานขององค์กร (System)	S4: มีการระบุภารกิจ และอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนและมีกฎหมายรองรับ S5: เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ	W5: ขาดความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมของผู้บริการองค์กร (Style)	S6: การมอบอำนาจในการบริหารงานอย่างชัดเจน	W6: การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจน ขาดความยืดหยุ่น
ระบบในการทำงานขององค์กร (Staff)	S7: บุคลากรมีองค์ความรู้ที่หลากหลาย	W7: ขาดแรงบันดาลใจในการทำงาน
ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skill)	S8: บุคลากรมีความสามารถในการปรับตัวและพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่	W8: ขาดแผนการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง
ค่านิยม (Shared Value)	S9: มีการกำหนดค่านิยมอย่าง	W9: ขาดการส่งเสริมค่านิยมและชัดเจนการสร้างจุดหมายร่วมกันขององค์กร

ตารางที่ 2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S1: โครงสร้างชัดเจน มีกฎหมายรองรับ</p> <p>S2: มีหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และส่วน ภูมิภาค</p> <p>S3: ยุทธศาสตร์และแผนของหน่วยงานถ่ายทอดแผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13</p> <p>S4: มีการระบุนโยบาย และอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ</p> <p>S5: เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ</p> <p>S6: การมอบอำนาจในการบริหารงานอย่างชัดเจน</p> <p>S7: บุคลากรมีองค์ความรู้ที่หลากหลาย</p> <p>S8: บุคลากรมีความสามารถในการปรับตัวและพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่</p> <p>S9 มีการกำหนดค่านิยมอย่างชัดเจน</p>	<p>W 1: โครงสร้างเป็นตามกฎหมายปรับแก้ไขไม่ง่าย</p> <p>W2: ไม่มีอำนาจสั่งการข้ามหน่วยงาน การขับเคลื่อนนโยบายจึงต้องอาศัยความมาจากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ ร่วมมือ</p> <p>W3: ยุทธศาสตร์และแผนของหน่วยงานขาดความชัดเจนของยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน</p> <p>W4: ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดไม่สามารถสะท้อนความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>W5: ขาดความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม</p> <p>W6: การบังคับบัญชาที่มีลำดับชั้นชัดเจนขาดความยืดหยุ่น</p> <p>W7: ขาดแรงบันดาลใจในการทำงาน</p> <p>W8: ขาดแผนการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง</p>
โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threats)
<p>O1: การท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญในการ</p> <p>O2: การขยายตัวของกลุ่มชนชั้นกลาง ใน</p> <p>O3: การลงทุนในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมของภาครัฐ</p> <p>O4: การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ได้รับความนิยม</p> <p>O5: การมีบทบาทของกลุ่ม Millennium และ Gen-Z</p> <p>O6: ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล</p> <p>O7: Internet of Things (IoT)</p> <p>O8: นักท่องเที่ยวจัดอันดับให้ประเทศไทยมี</p> <p>O9: UN Sustainable Development Goals: SDGs</p> <p>O10: มีกฎหมายเป็นเฉพาะเพื่อการกำกับดูแลและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ</p>	<p>T1: ภัยก่อการร้าย และความไม่สงบพัฒนาประเทศภายในประเทศ</p> <p>T2: มาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ประเทศตลาดเกิดใหม่ระบาดของโรคโควิด-19</p> <p>T3: ภาวะเศรษฐกิจโลกที่หดตัว และมีความไม่แน่นอนสูง</p> <p>T4: ภาวะหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้นสูงขึ้น</p> <p>T5: สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society)</p> <p>T6: การพัฒนาเมืองเพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</p> <p>T7: การจัดการข้อมูลและข่าวสารที่เป็นภัยต่อประเทศ</p>

	<p>T8: การโจรกรรมข้อมูลส่วนบุคคล ความสวยงามติดอันดับโลก</p> <p>T9: Sharing Economy ที่มีความซับซ้อน ของอุปทาน</p> <p>T10: ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>T11: การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)</p> <p>T12: กฎหมายที่ล้าหลัง</p> <p>T13: การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่จริงจังและ ครอบคลุม</p>
--	---

2.4 การประเมินสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

- การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนการประเมินสถานะแวดล้อมภายในและภายนอกผู้ศึกษาได้จัดทำแบบวิเคราะห์เพื่อหาค่าถ่วงน้ำหนักสถานะแวดล้อมภายในและภายนอกและส่งต่อให้กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจำนวน 5 คน เพื่อให้คะแนนถ่วงน้ำหนักรายประเด็น โดยกำหนดให้คะแนนถ่วงน้ำหนักรวมทุกข้อมีค่าไม่เกิน 1 ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 2.4 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสถานะแวดล้อมภายใน

รายการปัจจัย สถานะแวดล้อมภายใน	ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (N = 5)
Strategy	0.13
Structure	0.25
System	0.15
Staff	0.12
Skill	0.11
Style	0.12
Shared Value	0.12
น้ำหนักคะแนนรวม	1

จากตารางข้างต้น พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา เรียงลำดับจากมาก-น้อย ได้ดังนี้ กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) ระบบการปฏิบัติงานขององค์กร (System) โครงสร้างองค์กร (Structure) ลักษณะแบบแผน หรือของผู้บริการองค์กร (Style) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Skills) ค่านิยมขององค์กร (Values) บุคลากรในองค์กร (Staff)

ตารางที่ 2.5 ค่าน้ำหนักของรายการปัจจัยสภาวะแวดล้อมภายนอก

รายการปัจจัย สภาวะแวดล้อมภายนอก	ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (N = 5)
P: Political Factor	0.18
E: Economic Factor	0.17
S: Socio-cultural Factor	0.15
T: Technological Factor	0.15
E: Environmental Factor	0.25
L: Law	0.10
น้ำหนักคะแนนรวม	1

จากตารางข้างต้น พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา เรียงลำดับจากมาก-น้อย ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factor) ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor) ปัจจัยวัฒนธรรม (Socio-cultural Factor) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factor) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law)

2.5 การวิเคราะห์องค์กรโดยการประเมินสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานข้าราชการ และพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 20 ท่าน เพื่อให้ประเมินประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสำนักงานปลัดฯ โดยให้เป็นลำดับคะแนนจาก 0 หมายถึง ประเด็นดังกล่าวไม่มีกระทบต่อการดำเนินงานของสำนักงานปลัดฯ จนถึง 5 หมายถึง ประเด็นดังกล่าวมีผลกระทบต่อการดำเนินงานของสำนักงานปลัดฯ มากที่สุด

ตารางที่ 2.6 ค่าเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายใน

ประเด็นสำคัญ	จุดแข็ง (Strengths)		จุดอ่อน: (Weaknesses)	
	คะแนนเฉลี่ย	Strengths	คะแนนเฉลี่ย	Weaknesses
S1 Structure	4.40	S1	3.60	W1
	4.60	S2	4.73	W2
S2 Strategy	4.53	S3	4.60	W3
			4.60	W4
S3 System	4.46	S4	4.67	W5
	4.67	S5		
S4 Style	4.07	S6	3.40	W6
S5 Staff	3.73	S7	3.53	W7
S6 Skills	4.13	S8	4.00	W8
S7 Shared Value	4.13	S9	4.07	W9
รวมคะแนนเฉลี่ย	4.30		4.20	

ตารางที่ 2.7 ค่าเฉลี่ยสภาวะแวดล้อมภายนอก

ประเด็นสำคัญ	โอกาส: (Opportunities)		อุปสรรค: (Treats)	
	คะแนนเฉลี่ย	Opportunities	คะแนนเฉลี่ย	Treats
P: Political Factor	4.37	O1	3.93	T1
				T2
E: Economic Factor	4.67	O2	4.73	T3
	4.87	O3	4.60	T4
S: Socio-cultural Factor	4.60	O4	4.80	T5
	4.00	O5	3.53	
T: Technological Factor	4.00	O6	4.27	T6
		O7	3.86	T7
			3.53	T8
E: Environmental Factor	3.80	O8	4.46	T9
	3.73	O9	3.80	T10
L: Law	3.40	O10	4.33	T11
			3.53	T13
รวมคะแนนเฉลี่ย	4.30		4.15	

จากตารางที่ 2.6 และ 2.7 ได้แสดงคะแนนเฉลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่ามีผลกระทบต่อการทำงานไทย โดยปัจจัยที่เป็นเชิงบวก ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) โอกาส (Opportunities) มีจำนวนเป็นบวก (+) และปัจจัยที่เป็นเชิงลบ ได้แก่ จุดอ่อน (Weaknesses) คุกคาม (Threats) มีจำนวนเป็นลบ (-) จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่เป็นจุดแข็งได้คะแนนรวมเฉลี่ย +4.30 คะแนน และปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนได้คะแนนรวมเฉลี่ย -4.20 คะแนน ซึ่งสรุปผลได้ว่าองค์กรมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง +0.10 ในขณะที่ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสได้คะแนน รวมเฉลี่ย +4.24 คะแนน และปัจจัยที่เป็นภัยคุกคามได้คะแนนรวมเฉลี่ย -4.15 คะแนน สรุปได้ว่า ปัจจัยภายนอกเป็นโอกาส +0.09

2.5.1 ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักและสรุปผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก

ผู้ศึกษาได้คำนวณและกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนในการประเมินสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกแล้ว รายละเอียดปรากฏดัง ตารางที่ 2.6 และ 2.7 โดยค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจะหมายถึงระดับความรุนแรงของผลกระทบต่อความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยค่าที่มากจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์สูงกว่าค่าที่น้อยกว่า ทั้งนี้ ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจะถูกนำไปใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งมีผลดัง ตารางที่ 2.8 และ 2.9

ตารางที่ 2.8 สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายใน

รายการปัจจัยภายใน	ค่าน้ำหนัก (1)	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย		สรุปผล
		Strengths (2)	Weaknesses (3)	Strengths (2)x(3)	Weaknesses (3)x(1)	
S1: Structure	0.12	4.50	4.17	0.59	0.54	0.05
S2: Strategy	0.24	4.53	4.60	1.15	1.15	-0.02
S3: System	0.14	4.57	4.67	0.69	0.70	-0.01
S4: Style	0.11	4.07	3.40	0.41	0.41	0.08
S5: Staff	0.10	3.73	3.53	0.39	0.39	0.02
S6: Skills	0.11	4.13	4.00	0.48	0.48	0.02
S7: Shared Value	0.11	4.13	4.07	0.49	0.49	0.01
รวมคะแนนเฉลี่ย				+4.31	+4.16	+0.15

ตารางที่ 2.9 สรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักสภาวะแวดล้อมภายนอก

รายการปัจจัยภายใน	ค่าน้ำหนัก (1)	คะแนนเฉลี่ย		คะแนนเฉลี่ย		สรุปผล
		Opportunities (2)	Treats (3)	Opportunities (2)x(3)	Treats (3)x(1)	
P: Political Factor	0.18	4.73	4.33	0.85	0.78	0.07

E: Economic Factor	0.17	4.77	4.60	0.81	0.78	0.03
S: Socio-cultural Factor	0.15	4.30	4.17	0.65	0.63	0.02
T: Technological Factor	0.15	4.30	3.89	0.65	0.58	0.06
E: Environmental Factor	0.25	3.64	4.13	0.39	1.03	-0.12
L: Law	0.10	3.40	3.94	0.34	0.39	-0.05
รวมคะแนนเฉลี่ย				+4.20	-4.20	0.00

จากตารางที่ 2.8 และ 2.9 ได้แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ถ่วงน้ำหนักแล้ว พบว่าปัจจัยที่เป็นจุดแข็งได้คะแนนรวมเฉลี่ย +4.31 คะแนน และปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนได้คะแนนรวมเฉลี่ย -๔.๑๖ คะแนน ซึ่งสรุปผลได้ว่าองค์กรมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง +0.15 ในขณะที่ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสได้คะแนนรวมเฉลี่ย +4.20 คะแนน และปัจจัยที่เป็นภัยคุกคามได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4.20 คะแนน สรุปได้ว่าปัจจัยที่เป็นโอกาสมีผลเท่ากับปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

2.5.2 การประเมินตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ขององค์กร

เมื่อนำเอาข้อมูลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ได้ถ่วงน้ำหนักคะแนนแล้วมาระบุตำแหน่งในกราฟเรดาร์ที่ plot ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ก็จะสามารถระบุตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ขององค์กรทำได้ โดยใช้แนวคิด TOWS Matix ซึ่งสามารถแบ่งตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ได้เป็น ๔ พื้นที่ ที่มีความหมายต่างกัน ดังนี้

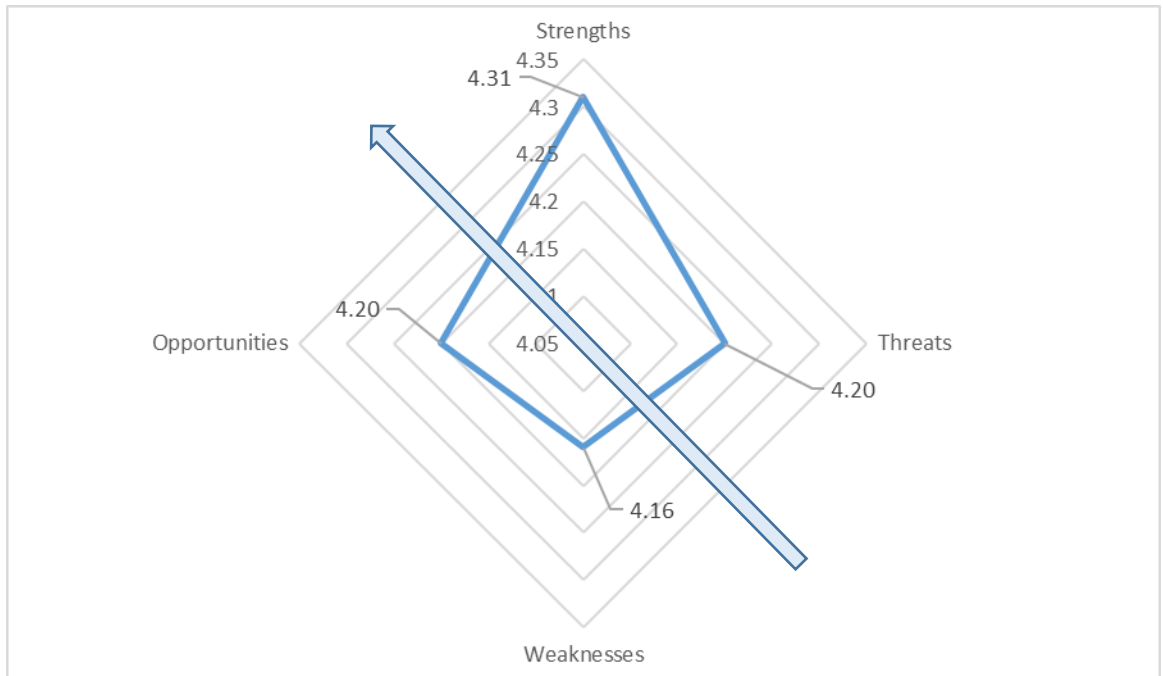
1) S-O เป็นตำแหน่งที่แสดงว่าองค์กรมีจุดแข็งที่สอดคล้องกับโอกาส องค์กรประเภทนี้จึงควรกำหนดทิศทางและกลยุทธ์เชิงรุก เพื่อรักษาความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์

2) W-O เป็นตำแหน่งที่แสดงถึงโอกาสที่ได้เปรียบ แต่ภาพรวมภายในองค์กรมีจุดอ่อนที่ต้องการการแก้ไข ดังนั้นองค์กรประเภทนี้ควรดำเนินกลยุทธ์เชิงแก้ไข ที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร (Turn around) เพื่อแก้ไขจุดอ่อน และสร้างจุดแข็งในการแข่งขัน

4) S-T เป็นตำแหน่งที่ระบุความองค์กรสามารถพึ่งพาตัวเองได้จากจุดแข็งภายใน แม้ว่าปัจจัยภายนอกจะไม่เอื้อต่อการเติบโตก็ตาม องค์กรประเภทนี้ควรดำเนินกลยุทธ์เชิงป้องกัน เพื่อใช้จุดแข็งขององค์กรในการแก้ไขวิกฤต หรือสร้างโอกาส

4) W-T เป็นตำแหน่งที่แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การท้อถอยเพราะบาง สิ่งนี้อาจจะเป็นวิกฤตในอนาคต ดังนั้น องค์กรที่อยู่ในตำแหน่งทางยุทธศาสตร์นี้ ควรเร่งการดำเนินกลยุทธ์เชิงรับ โดยแก้ไขจุดอ่อนหรือหลีกเลี่ยงภัยคุกคามที่เป็นปัญหา เพื่อหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากข้อมูลการวิเคราะห์ที่ได้จากตารางสรุปผลคะแนนถ่วงน้ำหนักปัจจัยภายนอกและปัจจัย

ภายใน ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นกราฟเรดาร์ เพื่อแสดงตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปรากฏดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Strategic Position) ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

จากแผนภาพที่ 2.3 จากการกราฟเรดาร์ แสดงให้เห็นถึงตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬามีตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ที่มีความเสี่ยงของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานควรจะเป็นรูปแบบของการผสมผสานกลยุทธ์ในมิติต่าง ๆ อย่างสมดุล แต่อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งที่ชี้จากลูกศรเรดาร์พุ่งไปในทิศทางในเชิงรุก (S-O) ถือว่าอยู่ในตำแหน่ง The Star มีจุดแข็งสอดคล้องกับโอกาส รองลงมาเป็นเชิงป้องกัน (S-T) เป็นตำแหน่งที่ระบุความมองการณ์สามารถพึ่งพาตัวเองได้จากจุดแข็งภายใน แม้ว่าปัจจัยภายนอกจะไม่เอื้อต่อการเติบโตก็ตาม โดยองค์กรสามารถดำเนินกลยุทธ์เชิงป้องกัน เพื่อใช้จุดแข็งขององค์กรในการแก้ไขวิกฤต หรือสร้างโอกาส

บทที่ 3

แผนขององค์กร

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิดจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว และตรวจสอบสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่มีผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประมวลรายงานการศึกษาในอดีต และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในปัจจุบัน การท่องเที่ยวไทยในอนาคตจะเผชิญความเสี่ยงในหลายมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การศึกษานี้ จึงให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ พร้อมส่งเสริมมาตรฐานความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

3.1 เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs) (วิสัยทัศน์/พันธกิจ/เป้าประสงค์)

เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (ENDs)

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สามารถบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นกลไกหลักของประเทศในการลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการสร้างและกระจายรายได้ให้แก่ประชาชนได้อย่างมั่นคง บนความยั่งยืนของทรัพยากรอันหลากหลายของประเทศ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือหลักในการลดความไม่เสมอภาค ด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในอนาคต

พันธกิจ (Mission)

ขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติอย่างยั่งยืน ผ่านกระบวนการบูรณาการภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ

เป้าหมาย (Goal)

การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน และกระจายรายได้ให้กับประชาชนในประเทศอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

3.2 กลยุทธ์ในการดำเนินการ (WAYS) (ประเด็นยุทธศาสตร์/กลยุทธ์)

การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ หรือ WAYS จะได้จากการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ทั้งภายในและภายนอกที่มีความสำคัญ 5 อันดับแรก ด้วยเครื่องมือ TOWS Matrix มีรายละเอียดแสดงดัง ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ TOW Matrix ดังนี้

ตารางที่ 3.1 การวิเคราะห์ TOW Matrix

<p>วิสัยทัศน์ (Vision) "การท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือหลักในการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนภายในปี 2570"</p>	<p>จุดแข็ง (strengths) S5: เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ททช) S2 มีหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค S3: ยุทธศาสตร์และแผนของหน่วยงานถ่ายทอดมาจากยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 S4: มีการระบุภารกิจ และอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และมีกฎหมายรองรับ S1: โครงสร้างชัดเจน มีกฎหมายรองรับ</p>	<p>จุดอ่อน (weaknesses) W2: ไม่มีอำนาจสั่งการข้ามหน่วยงาน การขับเคลื่อนนโยบายจึงต้องอาศัยความร่วมมือ W5: ขาดความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนบทบาทเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม W3: ยุทธศาสตร์และแผนของหน่วยงาน ขาดความชัดเจนของยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน W4: ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดไม่สามารถสะท้อนความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม W9: ขาดการส่งเสริมค่านิยม และการสร้างจุดหมายร่วมกันขององค์กร</p>
<p>โอกาส (opportunities) O3: การลงทุนในการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมของภาครัฐ O1: การท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาประเทศ O2: การขยายตัวของกลุ่มชนชั้นกลาง ในประเทศตลาดเกิดใหม่ O4: การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้รับความนิยมสูงขึ้น O7: Internet of Things (IoT)</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (S-Q) - สนับสนุนให้ ททช. มีบทบาทในเชิงนโยบายมากขึ้น ทั้งในมิติการขับเคลื่อน การกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินนโยบายหรือโครงการสำคัญต่างๆ - ผลักดันให้ ททช. จัดตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีศักยภาพและสอดคล้องกับแนวโน้มของการท่องเที่ยวโลก เช่น การดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานของเทคโนโลยีดิจิทัล - สนับสนุนให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาคมีบทบาทในการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในระดับพื้นที่ ด้วยการสร้างความเข้าใจต่อแผนควบคู่กับการถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย และการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในพื้นที่ - ผลักดันให้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสื่อสารแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในทุกระดับ ทั้งระดับนโยบายและระดับพื้นที่ ที่ครอบคลุมมิติทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม - จัดแผนการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกมิติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (W-O) - ผลักดันการดำเนินงานของ ททช. ให้เป็นกลไกหลักในการบูรณาการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการสร้างคุณค่าให้แก่งาน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่หน่วยงานภาคีต่างๆ - ผลักดันให้ ททช. จัดตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ที่มีความคล่องตัวสูง เพื่อการขับเคลื่อนติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเด็นที่สำคัญและมีความไม่แน่นอนสูง และเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ทันที่ - ปรับปรุงรูปแบบการประชุม ททช. โดยการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาอำนวยความสะดวกให้กับคณะกรรมการฯ - ปรับปรุงแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติให้มีความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายระดับนโยบาย และระดับพื้นที่ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับแนวโน้มที่สำคัญกระแสของโลกทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่สามารถวัดความสำเร็จของการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม - เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้แก่ บุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงในทุกระดับ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค</p>

<p>ภัยคุกคาม (threats)</p> <p>T5: สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society)</p> <p>T2: มาตรการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของสายพันธุ์ใหม่</p> <p>T3: ภาวะเศรษฐกิจโลกที่หดตัวและไม่แน่นอนสูง</p> <p>T4: ภาวะหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้น</p> <p>T10: ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (S-T)</p> <p>- ผลักดันให้การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเตรียมแผนงานรองรับภัยคุกคามที่จะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุตามเป้าหมาย เช่น ปัญหาด้านแรงงาน ปัญหาโรคอุบัติใหม่ หรือปัญหาสภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลก</p> <p>- สนับสนุนให้ ททช. เป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบาย และควบคุมการดำเนินมาตรการด้านการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤติ</p> <p>- ผลักดันให้ ททช. จัดตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของการท่องเที่ยวไทยทั้งในระดับนโยบาย และระดับพื้นที่ผลักดันหน่วยงานส่วนภูมิภาคให้จัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ การระดมทุน การกำหนดราคา และการรับรองมาตรฐานของสินค้าและบริการททช. และแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินปัจจัยที่มีความเสี่ยง และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและแผนเผชิญเหตุในทุกระดับ และครอบคลุมในทุกมิติ</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (W-T)</p> <p>ผลักดันการดำเนินงานของ ททช. ให้เกิดการบูรณาการในมิติต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>- ผลักดันให้ ททช. จัดตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ พร้อมจัดทำแผนเผชิญเหตุที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจนทั้งเชิงนโยบาย และเชิงพื้นที่</p> <p>ปรับปรุงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินปัจจัยที่มีความเสี่ยง และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในทุกระดับ และครอบคลุมในทุกมิติ</p>
---	---	--

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างระบบการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 3 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 4 ตัวชี้วัด และ 5 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. สร้างระบบการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ	1.1) การส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมทุกมิติและทุกระดับตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว	1) ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ	1) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเลขาธิการกรรมการฯ 2) ผลักดันการดำเนินงานเชิงรุกของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ
	1.2 การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่น ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ความยอมรับของหน่วยงานภาคีต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ 2) ความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูล และการวิจัยด้านการท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาคี
	1.3 การสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ความเข้าใจต่อทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ปรับปรุงภาพลักษณ์ (Rebranding) ของคณะกรรมการฯ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค

ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 2 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 2 ตัวชี้วัด และ 3 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
2. ยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค	2.1) การเป็นศูนย์กลางการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวใน ส่วนภูมิภาค	1) จำนวนโครงการที่เกิดจากความร่วมมือกับหน่วยงานในระดับ	1) เสริมสร้างความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด 2) เพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด
	2.2) การยอมรับของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	1) ความยอมรับ/ความร่วมมือของหน่วยงานภาคีในระดับจังหวัด	1) พัฒนาศักยภาพในการวิเคราะห์และประเมินสถานะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 3 วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ 3 ตัวชี้วัด และ 5 กลยุทธ์ รายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

เป้าประสงค์	วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
3. สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	3.1 การมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤต	1) มีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤต	1) บูรณาการความร่วมมือเพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวไทย
	3.2 การปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเจอปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงหรือเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต	1) ความรวดเร็วในการปรับเปลี่ยนแผนงาน	1) สื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริการจัดการความเสี่ยงให้กับหน่วยงานภาคี
	3.3 การหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบจากปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงและสภาวะวิกฤต	1) ความต่อเนื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย	1) ค้นหาปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย 2) วิเคราะห์ความอ่อนไหว (sensitivity) ต่อปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ 3) กำหนดมาตรการลดผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3.3 มาตรการ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (MEANs) (แผนงาน/โครงการ/เครื่องมือ)

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ได้จากข้อ 3.2 สามารถนำมาจัดทำแผนงาน/โครงการ ดังนี้

ตารางที่ 3.5 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.1 การส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมทุกมิติ และทุกระดับ ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว	1) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของเลขานุการคณะกรรมการฯ 2) ผลักดันการดำเนินงานเชิงรุกของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ	1) แผนยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ 2) แผนบูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 3) แผนขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 4) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวไทยรองรับ Next Normal 5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพสำนักงานเลขานุการ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - ทุกหน่วยงาน
1.2 การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลและการวิจัยด้านการท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาคี	1) แผนพัฒนาฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการท่องเที่ยว 2) แผนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวในยุค Next Normal	หน่วยงานหลัก - สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานสนับสนุน - ทุกหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
		3) โครงการวิเคราะห์สถานการณ์และฉากทัศน์อนาคตด้านการท่องเที่ยว 4) โครงการพัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางด้านการท่องเที่ยว 5) โครงการสร้างการรับความเข้าใจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย	
1.3 การสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	1) ปรับปรุงภาพลักษณ์ (Re-branding) ของคณะกรรมการฯ	1) แผนสื่อสารทิศทางและเป้าหมายของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ 2) แผนปรับปรุงภาพลักษณ์คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ 3) โครงการจัดทำแผนดำเนินงานคณะกรรมการ นโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติรายปี 4) โครงการจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวแห่งชาติ	<u>หน่วยงานหลัก</u> - สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - ทุกหน่วยงาน หน่วยงานหลัก - สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
2.1 การเป็นศูนย์กลางการบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	1. เสริมสร้างความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด	1) แผนการจัดตั้ง Provincial Tourism Think Tank Center 2) แผนบูรณาการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับจังหวัด	

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	2. เพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด	3) แผนจัดตั้งธนาคารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) โครงการสร้างความรับรู้ความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติ ระดับจังหวัด 5) โครงการติดตามและประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัด ตามยุทธศาสตร์ชาติ	
2.2 การยอมรับของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	1) พัฒนาศักยภาพในการวิเคราะห์และประเมินสถานะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด	1) แผนพัฒนาฐานข้อมูลเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด 2) แผนพัฒนาแบบจำลองทางเศรษฐมิติเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัด 3) โครงการพัฒนาศักยภาพท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสู่การเป็นนักวิเคราะห์ข้อมูล (Provincial Tourism Data Analyst) 4) โครงการวิเคราะห์ภาคทัศน์ด้านท่องเที่ยวระดับจังหวัด (Provincial Tourism Foresight)	<u>หน่วยงานหลัก</u> - สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
3.1 การมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤต	1) บูรณาการความร่วมมือเพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวไทย	1) โครงการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวของประเทศ 2) โครงการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย 3) แผนบูรณาการการบริหารความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวไทย	<u>หน่วยงานหลัก</u> - สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> ทุกหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ/แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
3.2 การปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเจอปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงหรือเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต	1) สื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริการจัดการความเสี่ยงให้กับหน่วยงานภาคี	1) แผนเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวไทย 2) แผนสื่อสารและถ่ายทอดแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในภาวะวิกฤต 3) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง 4) โครงการจัดทำแผนเผชิญเหตุวิกฤตด้านท่องเที่ยว	<u>หน่วยงานหลัก</u> - สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา <u>หน่วยงานสนับสนุน</u> - ทุกหน่วยงาน
3.3 การหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบจากปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงและสภาวะวิกฤต	1) ค้นหาปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย 2) วิเคราะห์ความอ่อนไหว (sensitivity) ต่อปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงในมิติต่างๆ 3) กำหนดมาตรการลดผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว	1) แผนจัดตั้งธนาคารเพื่อการช่วยเหลือผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2) โครงการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของการท่องเที่ยวไทยต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะเศรษฐกิจของโลก 3) มาตรการลดผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว 4) มาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ด	

ตารางที่ 3.6 แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map)

ผู้ศึกษาได้จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Map) แผนปฏิบัติการราชการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดเป้าประสงค์ในแต่ละมิติ ตามประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ข้างต้นในตาราง 3.2 – 3.4

วิสัยทัศน์		
การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือหลักในการลดความไม่เสมอภาค ด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในอนาคต		
ประเด็นยุทธศาสตร์	1. สร้างระบบการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ	2. สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
		3. ยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค
ประสิทธิผล	R1 การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่น ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	R2 การเป็นศูนย์กลางการบูรณาการการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค
คุณภาพการให้บริการ	S1 การยอมรับของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	S2 การหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบจากปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงและสภาวะวิกฤติ
ประสิทธิภาพ	M1 การส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการฯให้ครอบคลุมทุกมิติและทุกระดับตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว	M2 การมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤติ
การพัฒนางองค์กร	C1 การสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	C2 การปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเจอปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงหรือเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤติ

ตารางที่ 3.7 กรอบความเชื่อมโยงของแผน

ความเชื่อมโยงของแผนปฏิบัติราชการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570)

วิสัยทัศน์								
การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้เป็นเครื่องมือหลักในการลดความไม่เสมอภาค								
ด้านทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในอนาคต								
ประเด็นยุทธศาสตร์	1. สร้างระบบการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ			2. สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน		3. ยกระดับศักยภาพการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค		
เป้าประสงค์	การส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมทุกมิติและทุกระดับตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว	การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและความเชื่อมั่น ต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	การสื่อสารทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ	การป็นศูนย์กลางการบูรณาการการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	การยอมรับของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในส่วนภูมิภาค	การมีแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและวิกฤต	การปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อเจอปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงหรือเมื่ออยู่ในสภาวะวิกฤต	การหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบจากปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงและสภาวะวิกฤติ
กลยุทธ์	ผลักดันการดำเนินงานเชิงรุกของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และคณะกรรมการ ในการขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยว	ส่งเสริมการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงภาคี ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมภาคการท่องเที่ยว	ส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลและการวิจัยด้านการท่องเที่ยว	เสริมสร้างความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด	เพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนติดตามและประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด	บูรณาการความร่วมมือเพื่อจัดทำแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวไทย	กำหนดมาตรการลดผลกระทบเชิงลบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว	
แผนงาน	แผนขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน			โครงการสร้างการรับความเข้าใจด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย		แผนบูรณาการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระดับจังหวัด		

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์

ข้อเสนอแนะที่ให้ความสำคัญการขับเคลื่อนในอนาคตดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารและการใช้กลไกระดับนโยบายลงสู่ผู้ปฏิบัติเพื่อสร้างการบูรณาการอย่างเป็นระบบ (Implementation) คือ การบริหารจัดการในระดับผู้นำที่สามารถขับเคลื่อนนโยบาย สื่อและสื่อสารลงไปสู่ผู้ปฏิบัติได้เข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน และคำนึงถึงขีดความสามารถในต้นทุนในทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาองค์กรและบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมาก สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกมิติตั้งแต่ปัจจุบันสู่อนาคต ดังนั้นบุคลากรทุกคนในองค์กรควรได้รับการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านแต่ละมิติอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อวางแผนปฏิบัติราชการที่เกิดขึ้นแล้วควรนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพแก่ทุกคนทุกระดับ ในการรองรับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (Trend)

3. การติดตามประเมินผล แผนงาน โครงการ (Measure) การตั้งทีมติดตาม ประเมินผลที่ชัดเจน กำหนดขอบเขตระยะเวลาในการติดตามและการประเมินที่ชัดเจน และสะท้อนผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ออนไลน์). พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2. สืบค้น 18 มีนาคม 2566, จาก [https://www.mots.go.th/download/Law/Act-NationalTourismPolicy2551\(edit\).pdf](https://www.mots.go.th/download/Law/Act-NationalTourismPolicy2551(edit).pdf).
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ออนไลน์). ยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สืบค้น 20 มีนาคม 2566, จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20171201174031.pdf.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ออนไลน์). ยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สืบค้น 20 มีนาคม 2566, จาก http://www.mots.go.th/download/article/article_20171201174404.pdf.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ออนไลน์). สถิติด้านการท่องเที่ยว. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/05-9980%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%A7.pdf>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์). ยุทธศาสตร์ชาติ. สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf.
- UNWTO (ออนไลน์). Tourism Barometer. สืบค้น 20 มีนาคม 2566, จาก <https://www.unwto.org/taxonomy/term/347>.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวมณีนุญา แก้วกับเพชร

วัน/เดือน/ปีเกิด 8 มีนาคม 2522

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) การบริหารวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติตำแหน่งการทำงาน

- นักพัฒนาการท่องเที่ยวปฏิบัติการ กองพัฒนาการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว
- นักพัฒนาการท่องเที่ยวชำนาญการ กองพัฒนาการท่องเที่ยว กรมการ

ท่องเที่ยว

- นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ กลุ่มตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ท่องเที่ยวและกีฬา

ตำแหน่งปัจจุบัน

นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

กลุ่มตรวจราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา